

عنوان مقاله:

متکلمان شیعی و گسترش علم کلام در دائره المعارف قرآن لیدن

محل انتشار:

نشریه قرآن پژوهی خاورشناسان، دوره 12، شماره 23 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

احمد بهشتی مهر

خلاصه مقاله:

چکیده شیعیان به عنوان پیروان یکی از دو شاخه اصلی دین اسلام، تاریخی به درازای تاریخ اسلام دارند و در این قرون متمادی میراثی بسیار ارزشمند برجای گذارده و بخش های مهمی از این میراث کهن را در منابع و آثار خویش معرفی نموده اند. بخشی از این میراث را می توان در تولید علوم گوناگون و نقش آفرینی در پیشبرد دانش های مختلف نشان داد. دانش کلام یکی از مهم ترین علوم اسلامی به شمار می آید که به یقین، شیعیان در تاسیس و توسعه آن نقشی چشمگیر داشته اند. دانشمندان فراوانی تلاش کرده اند این نقش آفرینی را توصیف کنند که در این نوشتار سعی بر آن است تا دیدگاه های برخی از مستشرقان در این باره جمع آوری گردد و به این پرسش پاسخ داده شود که از نگاه نویسندگان ویراست دوم «دائرة المعارف اسلام»، شیعیان در تاسیس و گسترش علم کلام چه نقشی داشته اند؟ یافته های پژوهش نشانگر آن است که مستشرقان نیز معتقدند عالمان شیعه از چند جهت در توسعه دانش کلام تاثیرگذار بوده اند که یکی از مهم ترین جهات آن، ارائه موضوعات، مسائل، تبیین ها و تئوری های جدید در این علم بوده است. از نظر مستشرقان شیعیان در جهت تبیین عقاید اختصاصی خویش توانستند با ابداع مسائل جدید و ارائه تبیین های بدیع، علم کلام اسلامی را به اوج شکوفایی برسانند. در عقاید مشترک با اهل تسنن همچون توحید، عدل، ایمان و... تبیین ها و تفسیرهای متمایزی ارائه کردند و در عقاید اختصاصی خویش همچون امامت و فروع آن، مسائل بکری را به دانش کلام افزودند. این مسائل اختصاصی را می توان اصلی ترین امتیاز شیعیان در علم کلام تلقی کرد و اختصاصات اعتقادی دیگر همچون تقیه، بداء، رجعت و... را نیز به نوعی متأثر از امامت شیعی دانست.

کلمات کلیدی:

مستشرقان، دانش کلام، شیعه، امامیه، گسترش علم، عقاید اختصاصی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1481379>

